

מבחן 9 כ"ג עד כ"ט אדר

חפץ חיים
מכלל ו' סעיף ז' עד כלל ז' סוף סעיף ח'
אהבת חסד חלק ב' מפרק י"ד "ואם עזרו"
עד פרק ט"ז "ולבד כל אלה"

חפץ חיים

האם יש איסור קבלת לשון הרע בסיפור על שלילת המעלות?
א' לא.
ב' כל דבר שאסור לספר אסור גם לקבל.
ג' מחלוקת.

האם צריך לקבל לשון הרע 'למיחש', או שאין זה אלא היתר?
א' צריך.
ב' מותר.
ג' מחלוקת.

המספר לשון הרע והמדובר מודה לדברים, האם מותר להאמין לסיפור?
א' אסור.
ב' מותר.
ג' יהיה הדבר אצלו בגדר ספק.

באיזה מהדברים דלהלן שייך ההיתר לשמוע מאדם שנאמן עליו כשנים?
א' בסיפור על שלילת המעלות.
ב' בדבר ששייך לדון אותו לכף זכות.
ג' שתי התשובות אינם נכונות.

באר מים חיים

מי שכתב לשון הרע במכתב, האם מותר להאמין לדברים?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' מותר, ובלבד שלא יגרם ע"ז נזק למדובר.

השומע לשון הרע שמתור לו לחשוש לדברים, האם מותר לו לספר זאת לאחרים שיאמינו לו ויביישו את אותו אדם שלא כדיו?
א' מותר, ובלבד שיאמר להם שהדבר אינו ברור.
ב' אסור.
ג' יש כאן רווח לאחד לאחד והפסד לשני ולכן מה שירצה יעשה.

מי שסיפור לו שהמשרתת גונבת ממנו, האם מותר לעכב את שכרה?
א' מותר.
ב' עד גובה הגניבה מותר, אבל יותר אסור.
ג' אסור, מפני שמותר רק לחוש ולא לפטור את עצמו ממה שהוא חייב.

המספר לשון הרע והמדובר מתנצל וניכר שהדברים אמת, האם מותר להאמין לדברים?
א' אסור.
ב' מותר כדיון הרואה דברים הניכרים.
ג' מותר רק לחוש לדברים.

מבחן חודשי חודש אדר

חפץ חיים
מתחילת כלל ג' עד כלל ז' סוף סעיף ח'
אהבת חסד
מחלק ב' תחילת פרק ז' עד פרק ט"ז "ולבד כל אלה"

אהבת חסד

מה קורה לממון מי שאינו עושה צדקה וחסד כפי יכולתו?
א' כיון שהוא עושה מעט צדקה וחסד, אין עליו שום תביעה.
ב' כל ממון עלול להיות כלה בגלל זה.
ג' מפסיד רק את אותו ממון שהיה יכול לתת ולא נתן.

מדוע יש טענה על עמון ומואב שלא קידמו את ישראל בלחם ומים, למרות שהיה לישראל מן וברא ושלי?
א' משום שעמון ומואב לא ידעו מזה.
ב' משום שאם היו נותנים להם לחם ומים לא היו נצרכים לנס.
ג' משום שדרך ארץ לקבל את הבא מן הדרך במאכל ומשתה.

איזה עצה נותן החפץ חיים למי שחושש שאם ילוה הוא יתפרסם לאיש עשיר?
א' שיתן את מעותיו לאדם נאמן ומכסה דבר שילוה אותם.
ב' שיבקש מהלוים שלא יספרו שהוא הלוה להם.
ג' יתנהג בשאר ענייניו כאדם פשוט.

האם אדם מחויב להלוות לאדם שבעבר לא החזיר לו הלוואה?
א' אם הסיבה היא מפני שהוא אלים ואינו רוצה לשלם פטור, ואם הסיבה כי לא היה לו לשלם ילוה לו עם משכון.
ב' לאותו אדם פטור בכל גוונא, אבל לאחרים חייב.
ג' אף לאותו אדם חייב בכל גוונא, כיון שמצות הלוואה היא חיוב גמור.

מדוע בית דין אומרים בעגלה ערופה "ידינו לא שכפו את הדם הזה"?
א' מפני שאם יש רוצחים בעיר בהכרח שהבי"ד לא מעוררים את העם כראוי ללכת בדרך התורה.
ב' בית דין אומרים זאת כנציגי העיר, אבל ודאי אין האשמה בבית דין עצמו.
ג' הכונה שלא בא לידם ושלחו אותו בלי מזון.

מדוע נכסי צר עין יורדים לכליון?
א' מפני שאינו מוכן להוציא הוצאות כדי לשומרם.
ב' מפני שהוא נוהג במידת הדין גם על נכסיו שורה מידת הדין.
ג' מפני ששום אדם לא ירצה לעשות איתו עסקים.

על מה כתב הח"ח שצריך להתעורר תמיד ממה שדוד המלך דן למות את גולזל כבשת הרש?
א' שאם עונש הגזילה חמור כ"כ, ודאי גם במניעת חסד יש עוון גדול.
ב' שכאשר האדם דן את חבירו לכף חובה גם הקב"ה דן אותו לכף חובה.
ג' שמי שאינו מרחם על העני זה דבר חמור מאד.

לענין מה נאמר "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ד' דעת אלוקים תמצא"?
א' לענין שלא יתרפה ממצוות מחמת עצלות, ע"י התבוננות שהתורה היא חיי עולם.
ב' שלא ימנע ממצוה מחמת טירחה או הפסד.
ג' שתי התשובות נכונות.

חפץ חיים

האם מותר לספר לשון הרע באופן שהיה מוכן לומר דבר זה גם בפני המדובר?
א' אסור.
ב' מותר.
ג' אינו ראוי.

למה קראו חז"ל לשון הרע בצינעא?
א' למספר דבר לחבירו בצינעא, ומזהירו שלא לגלות לאחרים.
ב' המספר דבר שאינו גנות, אבל הוא מכוון שעל ידי הדברים חבירו יתגנה או ינזק.
ג' המספר על חבירו דבר שאינו ממידת הצניעות.

אדם שרוצה להשתתף עם חבירו או לעשות עימו שידוך, האם מותר לו לברר עליו?
א' מותר.
ב' רק הוא שמע עליו איזה ריעותא מותר.
ג' מעיקר הדין מותר, אבל ראוי להמנע.

באיזה אופן בודאי אסור לספר על אדם שהוא חלש בטבעו ואינו גיבור?
א' אם הוא עוסק בדבר שיכול להסתבב לו מזה איזה רעה.
ב' אסור בודאי בכל אדם משום שלילת המעלות.
ג' רק אם אותו אדם גרם לעצמו להיות חלש אסור, שאם לא גרם לעצמו אין בזה שום גנות.

באר מים חיים

אלו תנאים נצרכים כדי לדבר לשון הרע על החוטאים במזיד והולכים אחרי שרירות ליבם?
א' שיראה את הדבר בעצמו ויתבונן אם זה באמת אסור ולא יגדיל את האיסור יותר ממה שהוא.
ב' שיכוין לתועלת, ולא יספר בצינעא ואילו בפניו יחניף לו.
ג' כל התנאים הנ"ל נצרכים, א"כ פרק עול מלכות שמים מעליו לגמרי.

האם מותר לומר על אדם שהוא קפדן?
א' אסור מפני שזה גנאי גדול.
ב' מותר בתנאים מסוימים, מפני שאינו אומר אלא שאינו מעביר על מידותיו.
ג' מותר, מפני שאדם קפדן הוא רשע.

המספר לשון הרע לתועלת אבל המספר לא יודע מהתועלת, האם הוא צריך כפרה?
א' לא, כיון שגוף הסיפור מותר.
ב' כן, שאף שגוף הסיפור ודאי מותר יש לו מידות רעות.
ג' צריך כפרה, כיון שכונתו לדבר אסור, ויתכן שאפילו גוף הסיפור אסור כיון שהעיקר בזה הוא הכונה.

מי שהאמין ללשון הרע וסיפר זאת לאחרים, מה תקנתו (מלבד התשובה בין אדם למקום)?
א' חייב לפייס אותו, ולא יועיל שיוציא את הדברים מלב השומעים.
ב' חייב להוציא את הדבר מלב השומעים, ולא יועיל שייפייס אותו.
ג' יפייס אותו, או שיוציא את הדבר מלב השומעים.

מבחן 10 א' עד ז' ניסן

חפץ חיים
מכלל ז' סעיף ט' עד כלל ח' סוף סעיף ט'
אהבת חסד חלק ב' מפרק ט"ז "ולבד כל אלה"
עד פרק י"ח "והפרשת מעשר"

אהבת חסד

מדוע גדול המעשה יותר מן העושה?
א' מפני שהמעשה כונתו יותר לשם שמים שהרי אין לו הנאה מהעשייה.
ב' מפני שהוא טורח בגופו לבקש מכה אנושים לתת, ויש לו זכות לפי רבוי האנשים.
ג' מפני שהוא מתבייש לבקש.

על איזה דבר אמרו חז"ל שהוא זכות שהמלכות לא תכפה את בני העיר?
א' על ידי שיכפו אחד את חבירו לדבר מצוה.
ב' על ידי גמילות חסדים.
ג' על ידי תפילה צדקה.

בזכות מה זכו אבותינו לעוה"ז ולימות בן דוד ולימות המשיח?
א' בזכות התפילה.
ב' בזכות הצדקה.
ג' בזכות התורה.

לענין מה נמשלה הצדקה לזריעה?
א' ששכרה מגיע לאחר זמן ולא מיד.
ב' שלא יחשוב האדם שהוא מפסיד ע"י הצדקה, כי ע"י צדקה הקב"ה יברכו.
ג' שלא יחשוב האדם שכבר שנה שעברה הוא נתן צדקה, אלא צריך לחזור ולתת עוד ועוד.

מה נמשל למה, התורה לצדקה או הצדקה לתורה?
א' התורה לצדקה.
ב' הצדקה לתורה.
ג' התורה לצדקה והצדקה לתורה.

איזה מצוה חמורה יותר, שילוח הקן שנאמר בה "למען ייטב לך והארכת ימים" או צדקה?
א' שילוח הקן.
ב' צדקה.
ג' שניהם שקולים.

מדוע יש לתת שני שלישי מהמעשר לצדקה ושלישי לגמ"ח?
א' מפני שמצות צדקה חשובה יותר.
ב' כדי שיתגבר על יצרו להוציא ממנו מרשותו.
ג' מפני שמצויים יותר עניים הנצרכים לצדקה.

חפץ חיים

איזה התר מצינו להאמין לאדם המסיח לפי תומו?
א' שאם המספר לא נתכוין לגנות את מי שמספר עליו מותר להאמין לו.
ב' שאם המספר לא שם לב שיש בדבר גנות על חבירו מותר להאמין לו.
ג' אין לקבל שום דבר גם ממי שמסיח לפי תומו.

איזה התר מצינו להאמין לסיפור שניכר שהוא אמת?
א' שאם ראה בעצמו דבר שעל ידו ניכר שאותו סיפור עצמו שמספרים הוא אמת, ואין בדבר צד זכות, מותר להאמין.
ב' שאם אותו אדם עשה בעבר דבר כזה, מותר להאמין שהוא עשה זאת שוב.
ג' אין להאמין לשום דבר גם אם ניכר שהדברים אמת.

המספר לשון הרע וכונתו לקנא לאמת, באיזה אופן זה לשון הרע גמור?
א' בכל אופן.
ב' בכל אופן מותר.
ג' אם התברר שלפי האמת הוא טעה כשהחליט שהדבר אינו ראוי הרי זה לשון הרע.

באיזה אופן יש את האיסור של מבזה תלמיד חכם?
א' המבזה אותו או את דברי תורתו, ודווקא בחייו.
ב' המבזה אותו או את דברי תורתו גם לאחר מותו.
ג' המבזה אותו דווקא בחייו, או את דברי תורתו גם לאחר מותו.

באר מים חיים

מתי אדם לא נחשב מסיח לפי תומו כשמספר לשון הרע?
א' כאשר לא דיברו מתחילה אודות שבחו וגנותו של מי שסיפר עליו.
ב' כאשר המספר לא שונא את מי שסיפר עליו.
ג' שתי התשובות נכונות.

כשיש דברים הנכרים, האם מותר לספר את הדבר לאחרים כדי לעזור בזה לאדם אחר?
א' אסור.
ב' מותר, ויאמר להם שנראה בעיניו שהסיפור נכון.
ג' מותר אפילו לומר שהוא ראה את הדבר בעצמו, כיון שניכר שזה נכון.

האם מותר לספר לשון הרע על קטן שאינו יתום?
א' מותר.
ב' אם ע"י הסיפור יגרם לו איזה נזק או צער אסור.
ג' בכל אופן אסור.

אדם שעבר על עבירות שאיסורם ידוע, באיזה אופן מותר לספר עליו לשון הרע?
א' כשכונתו לתועלת, ואין להגדיל העוולה יותר ממה שהיא.
ב' מותר גם אם אין כונתו לתועלת.
ג' אם כונתו לתועלת מותר גם להגדיל את העוולה.

מבחן 11 ח' עד י"ד ניסן

חפץ חיים
מכלל ח' סעיף י' עד כלל י' סוף סעיף ב'
אהבת חסד
חלק ב' מפרק י"ח "והפרשת מעשר" עד סוף פרק י"ט

חפץ חיים

איזה דבר מציון הח"ח שמצוי כאשר האדם מספר לשון הרע לאשתו?
א' שהוא מרבה מחלוקת.
ב' שהיא מאמינה לו למרות שמותר רק לחשוש ללשון הרע לתועלת ולא להאמין.
ג' שהיא מוסיפה על הדברים ונמצא שהוא נכשל גם בשמיעת לשון הרע.

מה נאמר על המלשין על ישראל בפני נכרים?
א' עונו גדול מנשו, גהינום כלה והוא אינו כלה.
ב' כאילו חירף וגידף והרים יד בתורת משה.
ג' שתי התשובות נכונות.

מה נכלל בגדר אבק לשון הרע?
א' המשבח את חבירו בשבח המביא אותו לידי הפסד.
ב' המדבר באופן שיחדוהו למספר לשון הרע.
ג' שתי התשובות נכונות.

מי ששומע אנשים מדברים לשון הרע, מתי הוא חייב למחות בהם?
א' רק אם הוא משער שתוכחתו תועיל להציל אותם מהאיסור.
ב' אפילו אם תוכחתו לא תועיל, אבל היא לא תזיק, כדי שלא יחשבו שהוא מסכים לדבריהם.
ג' גם אם תוכחתו תזיק, כיון שבאיסור דאורייתא אין אומרים מוטב שיהיו שוגגים וא"ל יהיו מזידים.

באר מים חיים

מדוע אסור לספר לאשתו דבר שעשו לו באפי תלתא?
א' מפני שדרך המספר להטעים את הדבר ולהראות שהעוולה עם פלוני.
ב' מפני שהוא מרבה בזה מחלוקת.
ג' שתי התשובות נכונות.

כשאביו מדבר לשון הרע, מה מותר לומר לו?
א' ישתוק, ויזהר שלא להאמין.
ב' מותר רק ללמד זכות על מי שמספרים.
ג' מותר לומר שכתוב בתורה שאסור לדבר לשון הרע.

מי ששאלוהו על אחד, האם מותר לו לומר איני רוצה לדבר עליו לשון הרע?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' ראוי להחמיר.

את מי אסור לשאול מה יצא בדין תורה שהיה איתו?
א' רק אדם שידוע שיש לו דבר כנגד הבית דין.
ב' הרוצה לצאת ידי שמים יזהר אפילו באדם שלא ידוע שיש לו דבר כנגד הבית דין.
ג' מותר בכל אופן, ובלבד שיקבל על עצמו שלא להאמין.

אהבת חסד

האם אפשר להשתמש במעות מעשר לגמ"ח באופן שהמעות נשארים שלו לענין ירושה ועוד דברים?
א' אינו ברור כ"כ להחיות, ד"ל שצריך להוציא המעות מרשותו לגמרי.
ב' לדעת המתירים לקנות ספרים ולהשאילם לאחרים ודאי מותר.
ג' אינו יוצא בזה ידי חובת מעשר.

האם אפשר לקנות במעות המעשר ספרים ולהשאילם לאחרים ושאר דברי מצוה?
א' מותר לכולי עלמא.
ב' אסור.
ג' מחלוקת, ונכון להחמיר אלא אם כן התנה.

מי שעשה חשבון ומצא שנתן צדקה יותר מהמעשר, האם יכול לנכות את זה מהמעשר של שנה הבאה?
א' כן.
ב' לא.
ג' מחלוקת, אלא אם כן התנה מראש.

מי שאינו יכול לדייק בחשבון המעשר, כגון תנוני שיש לו הרבה הוצאות והכנסות קטנות, האם מותר לו לחשב את המעשר בערך?
א' יתנה בתחילת קבלתו מצות מעשר שיחשב בערך ולא בצמצום.
ב' אין צריך להתנות.
ג' גם תנאי אינו מועיל בזה, ויתן שיעור שודאי יש בזה מעשר.

האם צריך לתת מעשר מירושה?
א' צריך.
ב' אין צריך.
ג' בן אין צריך ושאר יורשים צריכים.

מהיכן למדו חכמים מצות נתינת חומש?
א' מדכתיב "עשר אעשרנו לך" ושני פעמים מעשר יוצא חומש.
ב' מדכתיב "וחמישתו יוסף עליי".
ג' מדכתיב "ונתן לכהן את החומש".

כיצד נכון לחלק את החומש?
א' יתן כולו לבעלי תורה.
ב' חצי לבעלי תורה כמו שהמעשר ראשון ניתן לכהנים וללוים, וחצי לשאר צרכי מצוה.
ג' שני שלישי לבעלי תורה ושלישי לשאר צרכי מצוה.

מבחן 12 ט"ו עד כ"א ניסן

חפץ חיים
מכלל י' סעיף ג' עד סוף סעיף ט"ז
אהבת חסד
חלק ב' מתחילת פרק כ' עד סוף פרק כ"א

חפץ חיים

מאיזה טעם כתב הח"ח שאסור לפרסם לשון הרע לתועלת באופן שגם המספר לקוי בדבר זה?
א' מפני שאין כוונתו לתועלת אלא לשמוח לאידו ולבזותו.
ב' בעשירי מופלג, או קודם מותר.
ג' שתי התשובות נכונות.

איזה קולא מציון לספר דבר כאשר הניזק בעצמו מבקש זאת ממנו?
א' שמותר לספר אפילו ללא כל כללי לשון הרע לתועלת.
ב' שמותר לספר אפילו אם אין כוונתו לתועלת.
ג' גם באופנים הנ"ל אסור.

האם מותר לספר לאדם שפלוגי דיבר עליו לשון הרע?
א' מותר לפי תנאי ההתר לתועלת.
ב' אסור משום רכילות אף אם כוונתו ל קנא לאמת.
ג' אסור, אא"כ אותו אדם גלג על החשוב שבישראל והוא אביו או רבו.

מי שחבירו ביישו, האם מותר לספר זאת לתועלת (לפי כללי ההתר) באופן שחבירו יתבזה לפני השומעים על ידי זה?
א' מותר, כיון שכוונתו לתועלת.
ב' אסור, מפני שהתועלת מתירה רק איסור לשון הרע ולא לבזות את חבירו בעיני השומעים.
ג' מותר רק באפי תלתא, וחייב להוכיחו מתחילה אף אם משער שלא יקבל תוכחתו.

באר מים חיים

האם מותר לברר לשון הרע לתועלת, כאשר יכול לדעת את הדבר בלי שיספרו לו?
א' אסור.
ב' מותר, שכיון שהוא נצרך לידיעת הדבר אין הבדל איך ידע זאת.
ג' באדם צדיק אסור, אבל באדם חוטא מותר.

האם מותר לפרסם לשון הרע לתועלת, כאשר התועלת אינה בענין מחוץ, ויש בדבר צד זכות?
א' אסור.
ב' מותר.
ג' צריך עיון.

האם מותר לספר לתועלת שפלוגי דיבר לשון הרע, בלי להוכיחו מתחילה?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' אם הוא משער שתוכחתו תועיל חייב להוכיחו, ואם הוא משער שהתוכחה לא תועיל מותר לפי כללי ההתר.

מי שידוע שפלוגי רוצה לעשות לו עוולה, האם מותר לספר למי שיכול לתמונו מזה?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' רק אם יש לו שני עדים על הדבר מותר.

אהבת חסד

באיזה אופן לא נאמר המבזבז אל יבזבז יותר מחומשו?
א' כשהדבר נוגע לפיקוח נפש, או מי שיש לו משכורת קבועה ויש לו מעט יותר מכדי צורכו.
ב' בעשירי מופלג, או קודם מותר.
ג' שתי התשובות נכונות.

מדוע מסתבר שמותר להוציא יותר מחומש על החזקת תורה?
א' מפני החשיבות העצומה של התורה.
ב' מפני שבזה יש לו חלק בשכר התורה של הלומד.
ג' מפני שכל העתיד של כלל ישראל תלוי בלומדי התורה.

כמה נתנו שבת זבולון ממזמנם לשבט יששכר?
א' מעשר.
ב' מסתבר שלא נתנו יותר מחומש.
ג' מסתבר שנתנו הרבה יותר מחומש.

המחזיק לומדי תורה אבל בצמצום ובפנים זועפות, מה נגרם לו בגלל זה?
א' יפסיד ממנו ולא יוכל לתת.
ב' מפסיד שכרו בעולם הבא.
ג' יקבל שכרו לבסוף באותו האופן שהוא נתן ללומדי התורה.

האם עדיף לתת מעשר או לתת סתם צדקה באותו הסכום?
א' מעשר עדיף, מפני שבזה יש בעסק שלו מצוה.
ב' צדקה עדיף, מפני שהוא לא מגביל את עצמו כמה לתת.
ג' שניהם שקולים.

מהי הדרך לקיים "וכי ימור אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו"?
א' דווקא כאשר הוא נותן הלואה לאדם כדי שלא יפול ויצטרך לבריות.
ב' דווקא כאשר הוא ממציא לו מלאכה להשתכר מקיים מצוה זו.
ג' בכל דבר שמסייע לחבירו שלא יפול ויצטרך לבריות מקיים מצוה זו.

באיזה אופן מקיימים מצות "והחזקת בו"?
א' דווקא כשנותן לו דבר שעל ידו יוכל להתפרנס באופן קבוע.
ב' כל דבר שיכול להתפרנס על ידו, אפילו דבר חד פעמי.
ג' המצוה היא להקימו פעם אחת משפלותו, ואם חזר ונפל אין חייבים לעזורו.

מבחן 13 כ"ב עד כ"ח ניסן

חפץ חיים
מתחילת הלכות רכילות עד כלל ב' סוף סעיף ב'
אהבת חסד
מחלק ב' תחילת פרק כ"ב עד פרק כ"ג "אך זה צריך"

אהבת חסד

איזה דבר מחשיב את השואל לגזלן?
א' אם הוא משתמש בחפץ לפעולה אחרת ממה שהרשהו.
ב' אם הוא משתמש בחפץ יותר ממה שקיבל רשות.
ג' שתי התשובות נכונות.

עד מתי השואל חייב בשמירה?
א' רק עד שכלו ימי שאילתו.
ב' חייב באונסים עד שיחזירו לבעליו.
ג' חייב בשמירה עד שיחזיר, ובתוך ימי שאילתו חייב אפילו באונסים.

אדם שרואה שאינו יכול לעשות את המצוה אלא רק לתועלת עצמו ולא גם לשם מצוה, מה יעשה?
א' לא יעשה את המצוה, כיון שאין לדבר כזה שם מצוה.
ב' בלימוד התורה ילמד אפילו שלא לשמה, אבל במצוה אחרת לא יעשה.
ג' יעשה את המצוה, ועל זה נאמר מתוך שלא לשמה בא לשמה.

העושה מצוה לשם מצוה אבל הוא רוצה גם שיכבדוהו, מהי דרגת המצוה?
א' אינה מצוה כלל.
ב' מצוה לשמה גמורה.
ג' בודאי מצוה היא, ואפשר שזה בכלל לשמה.

העושה מצוה רק כדי לקבל שכר בעולם הבא, האם יש בזה מצוה?
א' אינה מצוה.
ב' מצוה שלא לשמה.
ג' מצוה גמורה.

מדוע פעולה טובה שנעשית שלא לשם מצוה אין בכוחה לפעול למעלה בעולם הרוחני?
א' כיון שפעולה גשמיית אין לה כח לפעול בעולם הרוחני.
ב' כיון שהעולם הרוחני הוא זך ונקי, ואינו סובל תערובת מחשבות גשמיות.
ג' מפני שיש טענה על האדם למה הוא משתמש במצוות לצרכים גשמיים.

מה לומד הח"ח (פרק כ"ג בהגהה) ממה שהמוכרים עושים במכירת חפץ?
א' שעל האדם ליפות את המצוה בכוונה לשמה כמו שמוכר מיפה בכל יכולתו את החפץ שהוא מוכר.
ב' שאין לזלזל במצוות קטנות כמו שמוכר לא מזלזל גם ברווחים קטנים.
ג' שעל האדם לעשות המצוה בשמחה כמו שהמוכר שמח למכור ולהרויח כסף.

חפץ חיים

האם שייך איסור רכילות כאשר האדם המדובר לא מכחיש דבר זה?
א' כן.
ב' לא.
ג' צריך לבקש ממנו רשות לספר זאת.

האם יש איסור רכילות כשאין כוונת המספר שהשומע ישנא את זה שהוא מספר עליו?
א' כן.
ב' לא.
ג' אינו איסור גמור, אבל ראוי להמנע מכך.

האם מותר לספר רכילות באופן שמי שעשה את המעשה צודק במה שהוא עשה?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' אם השומע יודע שהעושה צודק מותר לספר אף אם תיכנס בליבו שנאה על העושה.

האם מותר לומר לאדם שפלוגי גינה את סחורתו?
א' אסור.
ב' מותר.
ג' מותר אבל אינו ראוי.

באר מים חיים

האם מותר לדיין לומר שהוא זיכה ופלוגי ופלוגי חייבו, כאשר אותם דיינים לא יכחישו דבר זה?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' מסתבר שמותר, וצריך עיון.

האם מותר לומר לאדם שהרב שהטריף לו את הבהמה וכדומה טעה?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' תלמיד חכם מותר לו לומר כך, אבל לאדם רגיל אסור.

המספר דבר שיכול להשמע או לרכילות או לטובה, ואינו נוטה יותר לטובה או לרעה, האם הדבר מותר?
א' מותר, אא"כ יודע שחבירו יפרש זאת לרעה.
ב' אסור, מפני שספק דאורייתא לחומר.
ג' צריך עיון, ואפשר שהדבר תלוי אם היה מתבייש לומר זאת לפני המדובר.

האם מותר לספר רכילות כשאביו או אמו מפצרים בו שיספר?
א' אסור.
ב' מותר משום חומרת עשה של כבוד אב ואם.
ג' ברכילות גמורה אסור ובאבק רכילות מותר.